

Nathalia Milstein speelt Brahms

28.03 Zwolle

30.03 Enschede

Bas Wiegers dirigent **Nathalia Milstein** piano

programma

Béla Bartók (1881-1945)

Concert voor orkest

Introduzione

Giuoco delle coppie

Elegia

Intermezzo interrotto

Finale

Johannes Brahms (1833-1897)

Pianoconcert nr. 2 in Bes, opus 83

Allegro non troppo

Allegro appassionato

Andante

Allegretto grazioso

Orkest van
Gelderland
& Overijssel

Béla Bartók is een van de belangrijkste componisten van de twintigste eeuw. Door zijn interesse in de volksmuziek van de Balkan verrijkte hij de westerse kunstmuziek met andere ritmes, afwijkende toonladders en nieuwe akkoorden. De nazi's verklaarden Bartóks muziek 'entartet' en het werd steeds moeilijker om in Europa te werken. In 1940 vluchtte hij naar de Verenigde Staten. Daar brak een zware tijd aan. Zijn gezondheid werd slechter en er waren geen inkomsten meer vanuit Europa. Hij was heel blij met de opdracht van Serge Koussevitzky, dirigent van het Boston Symphony Orchestra, voor een orkestwerk. Door het voorschot, maar vooral door de erkenning en de waardering leefde Bartók weer op en componeerde hij een meesterwerk: het Concert voor orkest. Eigenlijk is een concert een muziekstuk voor een of meer solo-instrumenten met orkestbegeleiding. In dit stuk is er geen solist, of beter gezegd: het orkest is de solist.

Deel een, *Introduzione*, begint met een langzame, sprookjesachtige inleiding. Daarna volgt er een sonatevorm met een snel en ritmisch eerste thema en een wat rustiger, lyrisch tweede thema. Tegen het eind speelt het koper een soort fuga. De verschillende stemmen imiteren elkaar onderweg naar een daverend slot.

Het tweede deel, *Giuoco delle coppie*, (spel der paren) begint met een solo voor de kleine trom. Dan klinkt er een vrolijk wijsje, steeds gespeeld door twee blazers. Er volgt een prachtig koraal, gespeeld door het koper en daarna komen alle paren nog een keer langs maar nu met extra toevoegingen. Het deel eindigt met de kleine trom.

Deel drie, *Elegia*, is een klaagzang. Zachte, schemerige klanken maar ook boze interrupties. Iedere keer horen we motiefjes voorbijkomen die ook al in het eerste deel klonken. Algemeen wordt aangenomen dat Bartók somber gestemd is over het lot van de wereld maar ook over zijn eigen leven. Aan het eind blijft er een eenzame piccolo over.

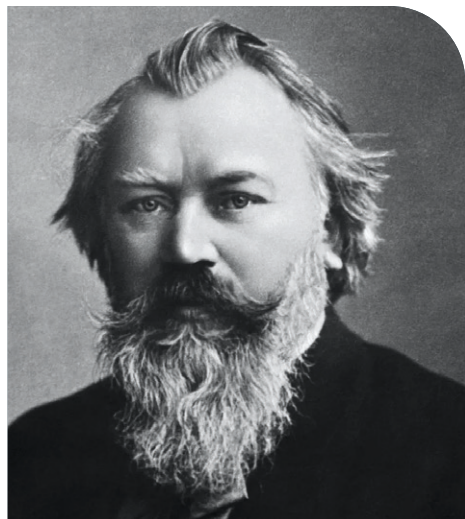
In het vierde deel, *Intermezzo interrotto*, klinkt lichtvoetige muziek die, zoals de titel aangeeft, bruut wordt onderbroken. De klarinet begint die onderbreking met een heel banaal melodietje dat erg veel lijkt op muziek uit de *Zevende symfonie* van Dmitri Sjostakovitsj. Het lijkt erop dat Bartók de muziek van Sjostakovitsj belachelijk maakt. Deel vijf, *Finale*, begint stevig met vier hoorns. Daarna volgt er snelle muziek waarbij met name de strijkers als een perpetuum mobile het tempo hoog houden.

HIJ VERRIJKTE DE WESTERSE KUNSTMUZIEK MET ANDERE RITMES, AFWIJKENDE TOONLADDERS EN NIEUWE AKKOORDEN

HET LAATSTE DEEL, IN EEN RONDVORM, IS UITBUNDIG EN LAAT OOK WAT INVLOEDEN HOREN VAN DE HONGAARSE VOLKSMUZIEK WAAR BRAHMS ERG VAN HIELD

Johannes Brahms componeerde zijn tweede pianoconcert 22 jaar na zijn eerste. Het werk ontstond tussen 1878 en 1881. Rond die tijd was Brahms op het hoogtepunt van zijn roem en zag hij er uit zoals we hem vooral kennen, met een stevige baard en een stevig postuur.

Het tweede pianoconcert van Brahms wordt ook wel een symfonie voor piano en orkest genoemd. Dat komt doordat dit concert, net als een symfonie, uit vier delen bestaat terwijl een regulier concert altijd drie delen heeft. Daarnaast is het belang van het orkest in dit werk groter dan in veel andere concerten. Piano en orkest zijn gelijkwaardig en gaan met elkaar in dialoog. Soms neemt het orkest het voortouw en soms begeleidt de piano instrumenten uit het orkest.

Het concert begint met een prachtige hoornmelodie waar de piano meteen de dialoog mee aangaat. Er klinkt al direct een virtuoze cadens waarna het hele orkest de hoornmelodie oppakt. Later introduceren de houtblazers een nieuw thema dat weer wordt overgenomen door de piano. Brahms bouwt met deze elementen binnen het kader van de sonatevorm een prachtig geheel.

Het tweede deel is een snel scherzo; een deel dat veelal wel in een symfonie voorkomt maar niet in een soloconcert. De piano begint met het hoofdmotief in d klein en ontwikkelt dat naar een somber en enigszins smachtend thema. Later in dit deel neemt het orkest weer het voortouw met een vrolijkere passage in D groot.

Het langzame derde deel begint met een cellosolo. Dit prachtige, melodieuze deel kent een grootse opbouw maar eindigt als kamermuziek met een duet tussen de solocello en de piano. Het laatste deel, in rondovorm, is uitbundig en laat ook wat invloeden horen van de Hongaarse volksmuziek waar Brahms erg van hield. Bij de première in 1881 in Boedapest was Brahms zelf de solist. Hij heeft het concert vele malen uitgevoerd.

Jacob Jansen

PIANO EN ORKEST ZIJN
GELIJKWAARDIG EN GAAN
MET ELKAAR IN DIALOOG

biografie

Bas Wiegiers

Als musicus was Bas Wiegiers violist bij het Asko Ensemble en Trio 7090. Daarnaast startte hij een succesvolle carrière als dirigent, die extra gestimuleerd werd door een beurs van het Kersjes Fonds in 2009. In de loop der jaren dirigeerde hij onder meer het Nederlands Philharmonisch Orkest, het Rotterdams Philharmonisch Orkest, Asko|Schönberg en het Koninklijk Concertgebouworkest. Ook bij Phion was hij al diverse malen te gast. In het buitenland kreeg hij bekendheid met optredens bij onder meer het Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin, het Nationaal Orkest van België en ensembles voor moderne muziek als Klangforum Wien, waarvan hij van 2018 tot 2022 eerste gastdirigent was. Hij was te vinden op

grote internationale festivals als het Holland Festival, het Aldeburgh Festival en Acht Brücken in Keulen. Hedendaagse componisten onder wie Louis Andriessen, Helmut Lachenmann en Rebecca Saunders beschouwden hem als een belangrijke partner in de uitvoering van hun werk.

Op het gebied van opera heeft Bas Wiegiers eveneens naam gemaakt. Hij leidde producties bij onder meer de Oper Köln, het Stadttheater Klagenfurt en de Opéra national de Lorraine. Daar zaten diverse wereldpremières van opera's bij van onder anderen Sciarrino en Oehring. Momenteel is hij gastdocent orkestdirectie aan het Conservatorium van Amsterdam.

biografie

Nathalia Milstein

'Ze bezit een voortreffelijke techniek en is een ware artiest', schreef de Sunday Times over pianiste Nathalia Milstein. Stammend uit een muzikale familie kreeg ze haar eerste pianolessen al op vierjarige leeftijd en volgde haar opleiding aan de Haute école de musique de Genève en de Barenboim-Said Akademie in Berlin. Ze vestigde de aandacht op zich toen ze in 2015 de winnaar werd van de Dublin International Piano Competition. Sindsdien heeft ze een glanzende carrière opgebouwd. Ze speelde met onder meer het Orchestre de Paris en de Deutsche Kammerakademie Neuss. Daarnaast trad ze op in beroemde zalen als de Londense Wigmore Hall, het Gewandhaus in Leipzig en het Amsterdamse Concertgebouw. Ze was te horen op internationale festivals

waaronder de Festspiele Mecklenburg-Vorpommern, het Radio France Festival en het Grachtenfestival in Amsterdam. In seizoen 21/22 gaf ze recitals door heel Europa in het kader van het Building Bridges-programma, georganiseerd door haar vroegere docent András Schiff.

Inmiddels heeft Nathalia Milstein diverse cd's op haar naam staan met werk van onder anderen Prokofjev, Liszt en Chopin. Met haar zus Maria Milstein vormt ze een vast duo waarmee ze ook enkele opnames gemaakt heeft.

BINNENKORT IN DE CONCERTZAAL

11 t/m 13 april in Enschede, Oldenzaal en Zwolle

MATTHÄUS-PASSION

Het is bijna driehonderd jaar geleden gecomponeerd, maar nog steeds weet Bachs *Matthäus-Passion* in de dagen voor Pasen miljoenen luisteraars diep te ontroeren. Het is onvoorstelbaar hoe meesterlijk de componist het lijden en sterven van Christus in muziek weet te vatten, in vertellende recitatieven, beschouwende aria's en krachtige koralen. Het geheel staat onder leiding van Jan Willem de Vriend, een autoriteit op het gebied van muziek uit de achttiende eeuw.

27 april t/m 3 mei in Arnhem, Nijmegen en Enschede

NOA WILDSCHUT SPEELT SAINT-SAËNS

Noa Wildschut begon haar carrière als wonderkind op de viool. Nu, nog geen 25 jaar oud, speelt ze nog altijd de sterren van de hemel. Zoals te horen is in het schitterende *Vioolconcert nr. 3* van Saint-Saëns. Dirigent Marijn Dendievel was al eerder met succes te gast bij Phion. Hij leidt het orkest in muziek van Sibelius, waaronder de heldhaftige *Tweede symfonie* van Finlands nationale componist.

SAVE
THE
DATE

BRAHMS FESTIVAL IN MAART 2026

Voor alle liefhebbers van Brahms organiseren wij in maart 2026 een festival met symfonische- en kamermuziek van deze fantastische componist in Musis Arnhem en Wilminktheater Muziekcentrum Enschede.

Met dank aan:

Ministerie OCW, Provincies Gelderland en Overijssel, gemeentes Apeldoorn, Arnhem, Enschede en Nijmegen, Familie Heersink Innovatie Fonds, Sociëteit Apollo, Stichting Vrienden & Mecenaat van Phion, Dirkzwager, Koninklijke Burgers' Zoo, Appeldoorn, Bibu Arbeidsmediation, Bömer engineering services, Den Hartog Heuff notarissen, DK Makelaars, Eshgro, INN'Twente, Landgoed De Wilmersberg, Regalis, Van 't Hof Schoonmaak en ZON Zwolle.

Je kunt Phion op allerlei manieren steunen. Kijk voor meer informatie op phion.nl bij Steun.

Orkest van
Gelderland
& Overijssel

phion.nl